

Rapportage

behorende bij het project

QuickScan Omgevingswet sloop meerdere schuren Lageweg 2 te Den Ham

September 2024

Ecobureau Merula

Voor ecologisch (tuin)advies!

Verantwoording

Titel	QuickScan Omgevingswet sloop meerdere schuren Lageweg 2 te Den Ham, versie 2
Datum uitgave	18 juni 2024, op 27 september 2024 wijziging toetsing na wijziging plannen opdrachtgever
Aantal pagina's incl. bijlagen:	26
Opdrachtgever	5.1.2e 5.1.2e
Foto omslag	Zicht op het erf met geheel rechts object B, rechtsvoor object A, recht vooruit object C en links achter het struweel object D. Copyright: 5.1.2e 5.1.2e
Eindverantwoordelijke	5.1.2e
Auteur	5.1.2e
Rapportnummer	2024-009
Status	Eindrapportage
Paraaf	5.1.2e

Colofon

Ecobureau Merula
Humaldastate 13
8926 RD Leeuwarden
5.1.2e
www.ecobureau-merula.nl
KvK: 57918961

Gelieve als volgt te citeren:

5.1.2e, QuickScan Omgevingswet sloop meerdere schuren Lageweg 2 te Den Ham, versie 2, rapportnummer 2024-009, Leeuwarden, september 2024

Inhoudsopgave

1. Inleiding	8
1.1 Kader ecologisch onderzoek.....	8
1.2 Methode van onderzoek	8
1.3 Beschrijving onderzoeksgebied	9
1.4 Disclaimer	13
2. Wet- en regelgeving	14
2.1 Soortenbescherming	14
2.1.1 Vogels	14
2.1.2 Habitatrichtlijnsoorten	14
2.1.3 Nationaal beschermde soorten	15
2.2 Gebiedsbescherming	15
2.2.1 Natura 2000	15
2.2.2 Natuurnetwerk Nederland (NNN)	15
2.2.3 Ganzenfoerageergebieden	16
2.2.4 Weidevogelleefgebied	16
2.2.5 Akkervogelleefgebied	16
2.3 Houtopstanden	17
2.4 Specifieke zorgplicht.....	17
3. Gebiedsbescherming	18
3.1 Natura-2000.....	18
3.2 Natuurnetwerk Nederland (NNN)	19
3.3 Ganzenfoerageergebieden	19
3.4 Weidevogelleefgebied	20
3.5 Akkervogelleefgebied	20
3.6 Houtopstanden	20
3.6 Conclusie.....	20

4. Soortenbescherming	21
4.1 Veldwaarnemingen.....	21
4.2 Vogels	21
4.3 Vleermuizen.....	24
4.4 Overige zoogdieren	24
4.5 Vissen, amfibieën en reptielen	25
4.6 Overige beschermde soorten	25
4.7 Specifieke zorgplicht.....	25
5. Conclusie en advies	26
5.1 Conclusie.....	26
5.2 Advies en planning.....	26

Bijlage I; Bronvermelding

Bijlage II; Lijst van jaarrond beschermde nesten (vogels) en vrijgestelde soorten Groningen

1. Inleiding

5.1.2e

aan Ecobureau Merula opdracht verleend om een QuickScan Omgevingswet te doen naar vijf voormalige stallen op eigen erf in verband met beoogde sloop en nieuwbouw. Ruimtelijke ontwikkelingen dienen getoetst te worden aan de vigerende wetgeving.

1.1 Kader ecologisch onderzoek

Aanleiding tot het onderzoek vormt de geplande sloop van drie stallen en schuren op het eigen erf, waarna er nieuwbouw zal worden gerealiseerd. Het is de bedoeling dat er uiteindelijk vier wooneenheden op deze locatie ontstaan, namelijk de voormalige boerderij, twee nieuwe woningen en de arbeiderswoning op

5.1.2e

Deze sloop en nieuwbouw valt onder de Ruimte voor Ruimte regeling.

De doelstelling is vast te stellen of er beschermde soorten vallende onder de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn en/of Nationaal beschermde soorten op de onderzoekslocatie aanwezig zijn of waarvan het voorkomen niet uitgesloten kan worden. Bij de uitvoering van werkzaamheden dient rekening hiermee te worden gehouden.

Indien van beschermde soorten de aanwezigheid niet kan worden uitgesloten middels de QuickScan, net als het potentieel negatief effect erop, zal aanvullend onderzoek nodig zijn. Mocht er uit dit nader onderzoek blijken dat beschermde soorten hinder ondervinden van de werkzaamheden, dan kan er overgegaan worden op het aanvragen van een ontheffing bij bevoegd gezag (Provincie Groningen) met bijbehorende compensatie en mitigatie.

1.2 Methode van onderzoek

Dit ecologisch onderzoek komt tot stand door literatuuronderzoek, waarbij onder andere gebruik gemaakt is van kennisdocumenten voor ecologische informatie en verspreidingsatlassen. Verspreidingsatlas.nl is bijvoorbeeld een naslagwerk met verspreidingskaarten die worden gemaakt met gevalideerde gegevens uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). Daarnaast zijn ook de websites van Particuliere Gegevensbeherende Organisaties (Sovon, Zoogdiervereniging en Ravon) geraadpleegd. Deze bronnen tonen verspreiding van soorten per atlashok (vijf bij vijf kilometer). Deze niet-gedetailleerde kaarten maakt deze gegevens slechts indicatief.

Om advies op maat te kunnen geven dient een ecooloog ter plaatse in te schatten in hoeverre beschermde soorten die bekend zijn uit de omgeving, ook daadwerkelijk in het onderzoeksgebied kunnen voorkomen. Daarom heeft een veldbezoek plaatsgevonden op donderdag 14 maart 2024. Tijdens het veldbezoek zijn de te slopen objecten van buiten en van binnen geïnspecteerd op aanwezigheid van, en geschiktheid voor, beschermde flora en fauna. Er is gelet op sporen (uitwerpselen, braakballen en nesten) en de aanwezigheid van spleten, losse gevelbetimmering en overige mankementen waardoor de stal potentieel toegankelijk is voor beschermde fauna. De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek zijn weergegeven in tabel 1.

Tabel 1: Weersomstandigheden veldbezoek Lageweg 2, Den Ham.

Datum	Duur	Type bezoek	Wind	Bewolking	Temperatuur
14-03-2024	13:00-14:30	QuickScan	ZW 4	Bewolkt en droog	13 °C

De QuickScan is slechts een momentopname. Dit rapport is een weergave van de bevindingen tijdens deze scan en somt vervolgstappen en adviezen op. Het rapport kan echter geen volledig onderzoek behelzen, doordat er onvoldoende gegevens over potentiële beschermde soorten en de populatie ervan in het plangebied en omgeving verkregen kan worden middels één bezoek.

1.3 Beschrijving onderzoeksgebied

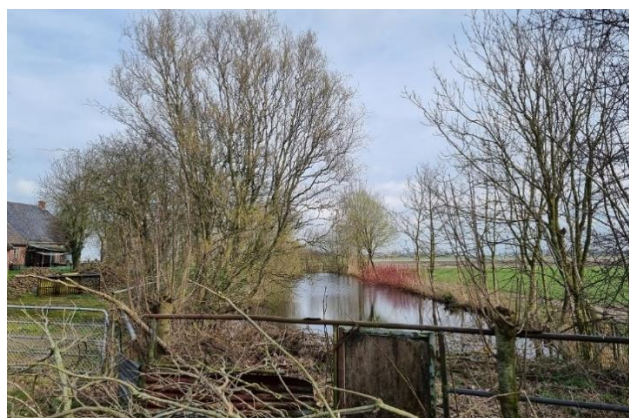
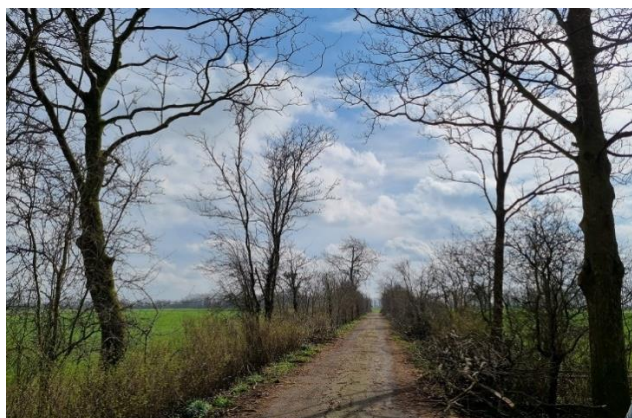
Het plangebied ligt aan de Lageweg 2 ten zuiden van het dorp Den Ham in de provincie Groningen. Het plangebied is volledig omringd door agrarisch gebied (weilanden) en ligt 820 meter ten noorden van het Van Starkenborghkanaal. De te slopen objecten zijn genummerd weergegeven in figuur 23 en worden hieronder besproken.

Op het erf staat een kleine en lage voormalige stal (A) met afmetingen van ongeveer 7 meter breed en 12 meter diep. De muren zijn opgetrokken uit betonplaten en golfplaten. Ook op het dak liggen golfplaten. Hoewel er kippengaas is toegepast om dieren te weren uit deze stal, is het niet volledig rondom aangebracht. Er zijn kieren bij de nok en één van de ramen mist. Deze stal is gebouwd in 1960 en zal worden gesloopt.

Dan is er de kapschuur (B) die aan de boerderij aangebouwd is en gezamenlijk de hoofdwoning vormt en stamt uit 1860. De schuur is ongeveer 22 meter breed en 34 meter diep en heeft nog een kleine aanbouw die 7 meter breed en 20 meter diep is. De kapschuur en de aanbouw hebben beide gemetselde muren en een rieten dak met daar overheen dakpannen. Deze combinatie wordt niet gesloopt.

Tot slot zijn er nog twee voormalige ligboxstallen, een kleine en een grote, die dateren uit 1979. De kleine stal (C) is ongeveer 12 meter breed en 221 meter diep. De grote stal (D) is ongeveer 24 meter breed en 48 meter lang. Beide stallen hebben gemetselde muren met in de kopgevel een golfplaten gevelbetimmering en golfplaten dakbedekking. Deze worden wel gesloopt.

Figuren 1-10 tonen het erf en de directe omgeving. Figuren 11-22 tonen de vier objecten van buiten en van binnen. Zie figuur 23 voor de ligging van het plangebied in een schematische en een satellietkaart.

Figuren 1 en 2: Links, de oprijlaan naar Lageweg 2. Rechts, naast de hoofdwoning van nummer 2 bevindt zich een gracht.

Figuren 3 en 4: Links, zicht over de landerijen in noordwestelijke richting. Rechts, zicht over het erf kijkend in zuidelijke richting.

Figuren 5 en 6: Links, de gracht aan de noordzijde van object B. Rechts, de bomenrij naast de westzijde van object D.

Figuren 7 en 8: Links, v.l.n.r. de kopgevel van de ligboxstal (object D), de kapschuur met aanbouw (object B) en de kleine schuur (object A). Rechts, de hoofdwoning van Lageweg 2 met een kenmerkende boom ernaast.

Figuren 9 en 10: Links, de tuin aan de zuidzijde van de hoofdwoning. Rechts, een steenhoop in dezelfde tuin.

Figuren 11 en 12: Links, object A van de buitenkant gezien. Rechts, zicht op de binnenzijde van object A met betonnen vloer en golfplaten zijanten.

Figuren 13 en 14: Links, de nok van object A is gedeeltelijk afgeschermd met gaas. Rechts, bij één van de ramen is het glas eruit.

Figuren 15 en 16: Links, object B, de kapschuur, met gemetselde muren en pannendak. Rechts, de aanbouw naast de kapschuur ook behorend bij object B.

Figuren 17 en 18: Links, de binnenzijde van de kapschuur. Rechts, de binnenkant van de aanbouw van de kapschuur.

Figuren 19 en 20: Links, object C van de buitenkant gezien. Rechts, de binnenzijde van object C.

Figuren 21 en 22: Links, object D van de buitenkant gezien. Rechts, zicht op een stukje van de binnenzijde van de voormalige ligboxstal.

Figuur 23: Een schematische weergave van de locatie van het plangebied (inzet, zwart omkaderd) en de ligging ten opzichte van de omgeving. De kaarten zijn noordwaarts georiënteerd. (Bron kaart: ArcGIS Online).

1.4 Disclaimer

Ecobureau Merula is kandidaat-lid bij Netwerk Groene Bureaus (NGB) en heeft de intentie om volledig lid te worden. Om dit doel te bereiken houdt Ecobureau Merula zich aan de gedragscodes van NGB. Daarnaast wordt onderzoek uitgevoerd volgens geldende standaarden zoals soortprotocollen en kennisdocumenten. Rapportages worden opgesteld met behulp van de definitielijst (2020) van NGB.

Ecobureau Merula adviseert slechts over de situatie zoals beschreven in relatie tot wetgeving en aanwezigheid beschermde soorten. Het betreffen de resultaten van onafhankelijk onderzoek welke zo nauwkeurig mogelijk is uitgevoerd. Aan dit rapport kunnen geen rechten worden ontleend.

2. Wet- en regelgeving

Voorafgaand aan het uitvoeren van werkzaamheden is in veel gevallen toetsing aan de Nederlandse wetgeving voor natuur verplicht. Dit is de Omgevingswet. Indien geplande werkzaamheden leiden tot schadelijke handelingen die leiden tot een vergunningsplichtig geval is aanvraag van een vergunning noodzakelijk. Hierbij is in een aantal gevallen nog steeds het Rijk bevoegd gezag, maar veel taken vallen onder het bevoegd gezag van de provincies.

2.1 Soortenbescherming

Voor de Omgevingswet zijn activiteiten die een schadelijk effect op beschermde soorten hebben, in principe verboden. Van dit verbod kan worden afgeweken met een vergunning of een vrijstelling (vergunningsvrije gevallen).

Binnen de Omgevingswet wordt bij ruimtelijke ingrepen onderscheid gemaakt tussen vogels, Europees beschermde soorten en nationaal beschermde soorten. Alle vogels zijn beschermd onder de Vogelrichtlijn. Europees beschermde soorten vallen onder de Habitat Richtlijn bijlage IV onderdeel a, bijlage 2 verdrag van Bern en bijlage 1 verdrag van Bonn. Daarnaast zijn er nog een aantal soorten op nationaal niveau beschermd in Nederland.

2.1.1 Vogels

Ten aanzien van vogels is in paragraaf 11.2.2 en artikel 11.37 van het Besluit activiteiten Leefomgeving het volgende opgenomen:

- Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
- Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te rapen en deze onder zich te hebben.
- Het is verboden vogels als bedoeld als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn opzettelijk te storen. Verstoren mag wel indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Dit houdt in dat de nesten van alle inheemse soorten tijdens het broedseizoen zijn beschermd. Voor het verstoren van broedende vogels is een vergunning nodig. De nesten van een aantal vogelsoorten zijn jaarrond beschermd (mits niet definitief verlaten). De provincie Groningen hanteert geen lijst van vogels met een jaarrond beschermd nest, maar erkent de lijsten van andere bevoegde gezagen als hulpmiddel om de essentie van een nest aan te kunnen tonen. Zie ook bijlage II.

2.1.2 Habitatrichtlijnsoorten

Ten aanzien van soorten van de habitatrichtlijn zie paragraaf 11.2.3 en artikel 11.46 van het Besluit activiteiten Leefomgeving. Hierin staat opgenomen een lijst van verboden om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit uit te voeren, voor:

- Opzettelijk te doden of te vangen;
- Opzettelijk te verstoren;

- Eieren opzettelijk te vernielen of te rapen;
- Voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen;
- Planten opzettelijk te plukken, te verzamelen, af te snijden, ontwortelen of te vernielen.

2.1.3 Nationaal beschermde soorten

Ten aanzien van de nationaal beschermde soorten zie paragraaf 11.2.4 en artikel 11.54 van het Besluit activiteiten Leefomgeving. Hierin staat opgenomen een lijst van verboden om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit uit te voeren, voor:

- Opzettelijk te doden of te vangen;
- Eieren opzettelijk te vernielen of te rapen;
- Voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen;
- Planten opzettelijk te plukken, te verzamelen, af te snijden, ontwortelen of te vernielen.

Provincies beslissen zelf voor welke soorten van de Nationaal beschermde lijst een vrijstelling geldt. De lijst van de provincie Groningen met nationaal beschermde soorten waarvoor geen vergunning nodig bij ruimtelijke ingrepen is opgenomen in bijlage II van dit rapport.

2.2 Gebiedsbescherming

2.2.1 Natura 2000

Gebieden beschermd onder de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn zijn ook wel bekend als Natura-2000 gebieden. In het aanwijzingsbesluit van het Natura 2000-gebied zijn zowel de te beschermen waarden van het Vogelrichtlijn- als het Habitatrichtlijngebied opgenomen. Deze kwalificerende habitattypen en soorten zijn in het aanwijzingsbesluit opgenomen als zogenaamde instandhoudingsdoelen. Elk gebied is specifiek voor een of meer van deze instandhoudingsdoelen aangewezen. Met deze nationale deelverplichtingen wordt bijgedragen aan de Europese verplichting die het voortbestaan van deze natuurwaarden tracht zeker te stellen.

Indien er sprake is van ‘verslechtering of significante verstoring’ of ‘significante gevolgen’ op een Natura 2000-gebied is een vergunning nodig. Deze wordt aangevraagd bij de provincie waar de ingreep plaatsvindt. De effecten op de beschermde waarden kunnen zowel direct als indirect (externe werking) zijn. ‘Extern’ betekent zowel dat instandhoudingsdoelen beschermd moeten zijn tegen invloed van buiten het gebied als dat soorten die een levensfunctie buiten het gebied hebben, daar ook volledige bescherming genieten.

Bij het bepalen of de ontwikkeling negatieve gevolgen kan hebben, moet ook rekening gehouden worden met de overige ontwikkelingen in de omgeving van het beschermde gebied. Door een combinatie (cumulatie) van activiteiten kunnen namelijk ook negatieve effecten optreden. Tot mei 2019 was het gebruikelijk om activiteiten in de natuur die stikstof uitstoten te toetsen aan de PAS (Programma Aanpak Stikstof). Inmiddels heeft de Raad van State de PAS ongeldig verklaard. De overheid werkt aan een nieuwe aanpak stikstof.

2.2.2 Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het Natuurnetwerk Nederland is de naam van de ecologische hoofdstructuur van Nederland. Het omvat een netwerk van bestaande en toekomstige natuurgebieden in Nederland, die de basis vormen voor het nationale natuurbeleid. De begrenzing en bescherming van het provinciale NNN is uitgewerkt in

Omgevingsverordening Provincie Groningen (2024). Hierin is het beleid vastgesteld voor zowel natuur binnen het NNN als natuur buiten het NNN.

Natuur binnen het NNN

Activiteiten die plaatsvinden binnen NNN gebieden, mogen niet leiden tot:

- Een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden;
- Een significante vermindering van de oppervlakte van die gronden;
- Een significante aantasting van de samenhang tussen gebieden die deel uitmaken van de ecologische hoofdstructuur.

Indien een activiteit leidt tot aantasting van het NNN, zijn ontwikkelingen alleen toegestaan als wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

- Er sprake is van een groot openbaar belang;
- Er zijn geen reële alternatieven voor de beoogde ontwikkeling;
- Schade wordt zo veel mogelijk beperkt door mitigerende maatregelen als redelijkerwijs mogelijk is, en resterende schade wordt gecompenseerd door het treffen van zodanige maatregelen dat geen netto verlies optreedt van wezenlijke kenmerken en waarden in termen van areaal, kwaliteit en samenhang van de ecologische hoofdstructuur.

Natuur buiten het NNN

Gebieden aangewezen als natuur buiten de NNN moeten worden voorzien van een passende bestemming met gebruiksregels gericht op behoud, herstel of ontwikkeling van natuurwaarden.

2.2.3 Ganzenfoerageergebieden

Ganzenfoerageergebieden zijn landbouwpercelen waar ganzen vrij mogen neerstrijken om te rusten en eten. Er zijn algemene en soortspecifieke foerageergebieden. In de algemene gebieden worden de ganzen van 1 november tot en met 31 maart opgevangen. In de soort specifieke gebieden loopt dit van 1 november tot en met 30 april of soms tot 31 mei.

Op of nabij percelen die zijn aangewezen als ganzenfoerageergebieden mogen geen werkzaamheden of effecten plaatsvinden die de functie van het ganzenfoeragegebied aantasten.

2.2.4 Weidevogelleefgebied

Provincie Groningen beschermt weidevogels en concentreert de beschermingsmaatregelen daarbij in de gebieden waar nog levenskrachtige populaties weidevogels voorkomen, de zogenaamde leefgebieden. Het weidevogelbeheer wordt georganiseerd door samenwerkingsverbanden van boeren (de agrarische collectieven). De provincie zet instrumenten in om het weidevogelbeheer te stimuleren en monitort de weidevogelstand.

Op of nabij percelen die zijn aangewezen als weidevogelleefgebied mogen geen werkzaamheden of effecten plaatsvinden die de functie van het weidevogelleefgebied aantasten.

2.2.5 Akkervogelleefgebied

Provincie Groningen beschermt akkervogels in gebieden waar nog levenskrachtige populaties akkervogels voorkomen, de zogenaamde leefgebieden. De beheermaatregelen voor akkervogels worden genomen door

samenwerkingsverbanden van boeren (de agrarische collectieven). De provincie subsidieert initiatieven voor akkervogelbeheer en monitort de akkervogelstand.

Op of nabij percelen die zijn aangewezen als akkervogelleefgebied mogen geen werkzaamheden of effecten plaatsvinden die de functie van het akkervogelleefgebied aantasten.

2.3 Houtopstanden

Houtopstanden vallen eveneens onder de Omgevingswet. Bij het kappen van een bosareaal van meer dan tien are (1000 m²) of bomenlaan bestaande uit minimaal twintig bomen buiten de bebouwde kom geldt een meld- en herplantplicht. Dit herplanten dient binnen drie jaar na het kappen hiervan te gebeuren. Gemeenten hanteren soms voor 'buiten de bebouwde kom' een andere begrenzing dan voor de Weg- en verkeerswet. Bij twijfel hierover kan contact opgenomen worden met de betreffende gemeente. Niet alle boomsoorten vallen onder deze wetgeving. Populieren, wilgen of elzen die bedoeld zijn voor de productie als biomassa zijn uitgezonderd, indien tenminste een keer per tien jaar wordt geoogst, de beplanting na 1 januari 2013 is aangelegd en aan een aantal beplantingseisen is voldaan. Ook kerstbomen die niet ouder zijn dan twintig jaar, kweekgoed, fruitbomen en windschermen om boomgaarden zijn uitgezonderd.

2.4 Specifieke zorgplicht

In artikel 11.27 van het Besluit activiteiten Leefomgeving is de specifieke zorgplicht uitgewerkt. Hierin staat dat moet worden vastgesteld of er bepaalde soorten en voor die soorten belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats aanwezig zijn op locatie. Het gaat om:

- Van nature in Nederland in het wild levende vogelsoorten, genoemd in bijlage I bij de vogelrichtlijn, en niet in die bijlage genoemde, geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten als bedoeld in artikel 4, tweede lid, van die richtlijn;
- Van nature in Nederland in het wild levende dieren of planten van soorten, genoemd in de bijlagen II, IV en V bij de habitatrichtlijn;
- Dieren of planten van soorten, genoemd in bijlage IX (de nationaal beschermde soorten) of in de rode lijsten, bedoeld in artikel 2.19, vijfde lid, onder a, onder 3° Ow.

Als deze soorten aanwezig zijn, moet worden vastgesteld of op voorhand op grond van objectieve gegevens nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten voor dieren van die soorten, hun nesten, hun foerageerplaatsen, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten. Zijn nadelige gevolgen niet uit te sluiten, dan wordt gevraagd om na te gaan welke nadelige gevolgen kunnen optreden en passende preventieve maatregelen te nemen, de activiteit te staken, of, als dat niet kan, passende herstelmaatregelen te nemen. Verder wordt er ook gevraagd om tijdens en na het verrichten van de activiteit na te gaan of de getroffen passende preventieve maatregelen de beoogde effecten hebben.

De zorgplicht geldt altijd voor alle in het wild levende soorten, ongeacht een eventueel van toepassing zijnde vrijstelling, gedragscode of vergunning. De zorgplicht voor soorten is bovendien niet beperkt tot de dieren en planten zelf, maar ook tot de directe leefomgeving van de soorten. Dat betreft voor dieren de foerageergebieden, rust en vaste verblijfplaatsen en plaatsen voor het grootbrengen van de jongen.

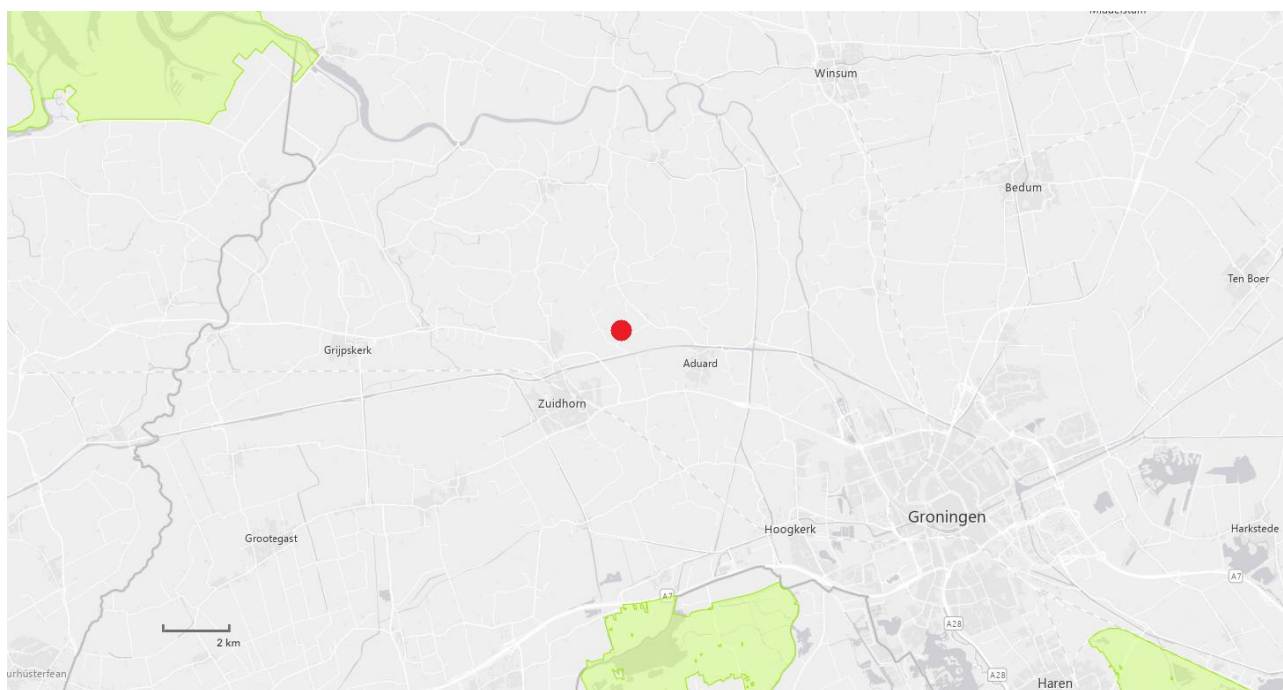
3. Gebiedsbescherming

3.1 Natura-2000

In de directe omgeving van het dorp Den Ham zijn geen Natura-2000 gebieden gelegen. Op grotere afstand zijn er drie bekend, namelijk het Lauwersmeer (FR+GR), het Leekstermeer (GR+DR) en het Zuidlaardermeergebied (GR). Het dichtstbijzijnde Natura-2000 gebied betreft het Leekstermeer op een afstand van 8,0 kilometer in zuidelijke richting. Zie ook figuur 24.

Het Leekstermeer is een gradiëntrijk overgangsgebied van Drents plateau naar laagveen. Het gebied wordt gekenmerkt door een open veenweidelandschap met aan de westzijde gelegen het Leekstermeer. Langs het meer bevinden zich plaatselijk brede rietkragen en ten noorden en ten westen van het meer liggen enkele verlandde petgaten, waaronder de Lettelberter Petten, en enkele houtwallen. Meer dan de helft van het gebied bestaat uit (voormalige) cultuurgraslanden.

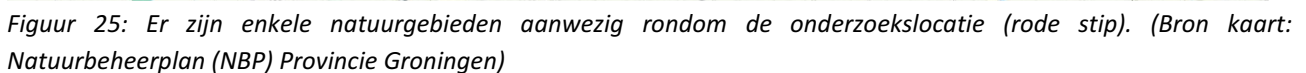
De voor dit gebied aangewezen **Vogelrichtlijnsoorten** (broedvogels) zijn: Porseleinhoen; Kwartelkoning; Rietzanger. Aangewezen **Vogelrichtlijnsoorten (niet-broedvogels)** zijn: Kolgans; Brandgans; Smient.

Figuur 24: De ligging van de Natura-2000 gebieden rondom de onderzoekslocatie (rode stip). (Bron kaart: Ministerie van LNV, Natura2000.nl)

Van de effectfactoren, waaronder optische verstoring, trilling, licht en geluid kan gezien de grote afstand en tussenliggende bebouwing en snelweg A7 externe werking op het Natura 2000-gebied worden uitgesloten. Het Leekstermeer is geen stikstofgevoelig Natura-2000 gebied. Het dichtstbijzijnde wel stikstofgevoelige Natura-2000 gebied betreft het Drentse Aa gebied (niet op kaart) op ruim 19 kilometer naar het zuidoosten. Door de grote afstand tot dit gebied wordt er geen significante toename aan uitstoot van stikstof verwacht op dit gebied. Ecobureau Merula acht geen Aerius-berekening noodzakelijk. Provincie Groningen is echter bevoegd gezag en kan een andere mening hebben, mede door de discussie rondom het stikstofdossier.

Op de kaart in figuur 25 is te zien dat het plangebied zelf niet binnen de NNN valt, maar er rondom de onderzoekslocatie wel enkele natuurgebieden liggen.

1. Medenertilsterpolder, met als beheertype vochtig weidevogelgrasland;
2. De Raken e.o., met als beheertype vochtig weidevogelgrasland;
3. Adorp - Paddepoelsterweg, met als beheertypen vochtig weidevogelgrasland, kruiden- en faunarijk grasland.

Bij de uitvoer van de werkzaamheden worden geen oppervlak en verbindingen aangetast. Met het oog op de afstand tot deze gebieden en de bufferende werking van tussengelegen infrastructuur en bebouwing, worden effecten van de werkzaamheden op NNN-gebieden en/of andere natuurgebieden in de omgeving van het plangebied uitgesloten.

Het plangebied ligt niet in de nabijheid van ganzenfoerageergebieden die voor overwinterende ganzen zijn toegewezen. Er worden geen significant negatieve effecten verwacht op verder weg gelegen foerageergebieden.

3.4 Weidevogelleefgebied

Het plangebied ligt niet in of aangrenzend aan weidevogelleefgebied. Er worden geen significant negatieve effecten verwacht op verder weg gelegen leefgebieden.

3.5 Akkervogelleefgebied

Het plangebied ligt niet in de nabijheid van akkervogelleefgebied. Er worden geen significant negatieve effecten verwacht op verder weg gelegen leefgebieden.

3.6 Houtopstanden

Er worden geen bomen gekapt binnen het onderzoeksgebied en daarom is het onderdeel houtopstanden niet van toepassing.

3.6 Conclusie

Het plangebied ligt niet in, dan wel in de directe omgeving van, een Natura 2000-gebied. Door de geplande verbouwingswerkzaamheden gaat geen oppervlakte aan Natura 2000-gebied verloren. Ook externe werking is uitgesloten. Het plangebied is tevens niet gelegen in, of aangrenzend aan, het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen EHS). Daarbij grenst het ook niet aan ganzenfoerageergebied, weidevogelleefgebied of akkervogelleefgebied. Er worden geen bomen gekapt, waardoor het onderdeel houtopstanden niet van toepassing is.

4. Soortenbescherming

Hieronder volgen de resultaten van het onderzoek naar beschermde flora en fauna. In de paragrafen hierna worden de resultaten per beschermde soortgroep besproken.

4.1 Veldwaarnemingen

Tijdens het veldbezoek werden er enkele soorten gezien en gehoord, namelijk een buizerd die over de tuin vloog en een zingende veldleeuwerik verderop in het land. Binnen in de kapschuur (object B) werden twee overwinterende dagpauwogen gezien.

4.2 Vogels

Ter plaatse kan de aanwezigheid van een aantal (jaarrond) beschermde vogelsoorten niet worden uitgesloten. Object B is het enige object met een pannendak, maar dit object blijft behouden in de huidige staat. Op het dak lagen diverse dakpannen scheef waardoor niet kan worden uitgesloten dat gierzwaluw broedt onder de pannen. Deze zwaluw is vrij groot en kan nestgelegenheid creëren in het rieten dak onder de dakpannen.

Daarnaast zijn er tijdens het veldbezoek meerdere nestkommen gezien van de boerenzwaluw, verspreid over object B en C. In totaal gaat het om 42 nesten. Hierbij moet als kanttekening worden gemaakt dat niet bekend is of hoeveel nesten hiervan nog in gebruik waren en hoeveel oude nesten zijn die niet meer herbouwd worden.

Achterop het erf achter object D is een boom met een nest gevonden. Dit nest is vermoedelijk door een zwarte kraai gebouwd maar dergelijke nesten kunnen in de jaren daarna gebruikt worden door soorten als buizerd, ransuil, sperwer of boomvalk. De nestboom staat dicht bij de te slopen objecten C en D, binnen de invloedssfeer bij de sloopwerkzaamheden.

In object A en object B zijn braakballen en krijtsporen (uitwerpselen) van kerkuil. De uil was niet aanwezig tijdens de inspectie en het is moeilijk te zeggen hoe oud de sporen waren. Object A is niet geschikt als nestlocatie en er is daar ook geen spoor van een nest gevonden. Object B is wel geschikt als nestlocatie, maar blijft behouden in de huidige staat. De kapschuur is via een gat in het dak bereikbaar en van binnen is de schuur droog, beschermt en schemerig. De kapschuur was dusdanig onoverzichtelijk dat het vaststellen danwel uitsluiten van een kerkuilnest niet mogelijk was. Er is geen kerkuilkast aanwezig, maar deze uil kan ook broeden op de balken.

Tevens in de kapschuur zijn een paartje holenduiven vastgesteld, deze broeden wellicht ook in de schuur. Dit is geen belemmering voor een kerkuil om er ook te broeden.

De aanwezigheid van huismus wordt niet verwacht, omdat huismussen doorgaans jaarrond op de broedlocatie aanwezig zijn en er tijdens het veldbezoek geen huismussen zijn gehoord of gezien. Echter, het plangebied is wel geschikt voor de soort. Er is voldoende nestgelegenheid aanwezig onder de dakpannen van object B en er zijn bomen en struiken aanwezig op het erf. Daarom kan de soort ook niet worden uitgesloten.

De aanwezigheid van algemene soorten broedvogels die in het broedseizoen op het erf broeden, kan niet worden uitgesloten.

Figuur 24: Zicht op het dak van object B met rood omcirkeld diverse opgewipte pannen of gaten in het dak.

Figuren 25 en 26: Links, zwaluwnest in de rieten kap van object B. Rechts, zwaluwnesten binnen object C.

Figuren 27 en 28: Links, zwaluwnesten in de aanbouw van object B. Rechts, een boerenzwaluwnest van dichtbij.

Figuren 29 en 30: Links, binnenzijde object A. Rechts, detailopname van krijtsporen en braakballen in object A.

Figuren 31 en 32: Links, op de balken in object B zijn krijtsporen zichtbaar. Rechts, een detailopname van braakballen ongeveer recht onder deze balken.

Figuren 33 en 34: Links, een kerkuilbraakbal uit object A met onderkaak van een spitsmuis zichtbaar. Rechts, kerkuilbraakballen uit object B.

Figuren 35 en 36: Links, een oud nestje van een onbekend vogel onder een dakpan van object B. Rechts, een boomnest dat gebruikt kan worden door sperwer, ransuil, buizerd of boomvalk achter object D.

4.3 Vleermuizen

Het plangebied wordt deels geschikt geacht voor vleermuizen. Object A, C en D worden niet geschikt geacht voor vleermuizen om de volgende redenen. Door de golfplaten dakbedekking warmen de daken van deze gebouwen erg snel op en koelen ook snel af, waardoor er geen stabiel binnenklimaat wordt bereikt. Ook hebben vleermuizen minder grip om zich vast te houden aan de golfplaten. Daarbij bieden gebouw A en D geen tochtvrije ruimten en zijn gebouwen A, C en D niet donker gedurende de dag (lichtinval via ramen of nokopening).

Gebouw B daarentegen wordt wel geschikt geacht voor vleermuizen. Hoewel er door het gat in het dak (zie figuur 24) wel tocht kan ontstaan, is de schuur verder droog en vrij donker. De aanwezigheid van **verblijfplaatsen** van zolderbewonende vleermuizen zoals laatvlieger, gewone grootoorvleermuis, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis kan niet worden uitgesloten. Object B blijft echter behouden in de huidige staat.

Vleermuizen volgen rechtlijnige elementen in het landschap waarlangs ze routes afleggen tussen verblijfplaats en foerageergebied. Hoewel de directe omgeving vrij leeg is qua landschapsinrichting, kunnen vleermuizen zich wellicht oriënteren op de weg en op sloten. Daarom kan het landschap binnen en buiten het plangebied deel uitmaken van een **vliegroute** van vleermuizen.

Foerageergebieden bevinden zich vaak in kleinschalige, (waterrijke) groengebieden. Het plangebied en ook erven van nabijgelegen boerderijen voldoen hieraan en zijn geschikt als **foerageergebied** voor vleermuizen. Afhankelijk van of er verblijfplaatsen aanwezig zijn in object B kan het gaan om essentieel foerageergebied. Door het kale agrarisch gebied er omheen kan het verdwijnen van groen lokaal wel een effect hebben. Effecten van de werkzaamheden op deze functies voor vleermuizen kunnen daarom niet worden uitgesloten.

4.4 Overige zoogdieren

In de directe omgeving komen meerdere soorten zoogdieren voor, waaronder algemene soorten als ree, vos en diverse knaagdieren. Er zijn in de omgeving ook waarnemingen gedaan van haas en de kleine marterachtigen bunzing, hermelijn en wezel. Ook de aanwezigheid van steenmarter kan niet worden uitgesloten.

Er zijn tijdens het veldbezoek geen sporen aangetroffen die duiden op de aanwezigheid van een verblijfplaats. Het in gebruik zijnde deel van het erf is te kaal om geschikt leefgebied te bieden, behalve de randen van het erf en de groenzone rondom de gracht. Deze bieden geschikt leefgebied aan de beschermde marter. Van haas wordt niet verwacht dat deze geschikt leefgebied treft binnen het plangebied.

Kleine zoogdieren zijn vrijgesteld bij een ruimtelijke ingreep. Zie voor een lijst van deze soorten bijlage II. De aanwezigheid van beschermde zoogdiersoorten binnen het onderzoeksgebied kan niet worden uitgesloten.

4.5 Vissen, amfibieën en reptielen

Er bevindt zich water aangrenzend aan het plangebied. Dit water vormt geschikt voortplantingsgebied voor algemene soorten amfibieën. Ook vormt het erf met takkenrillen en steenstort geschikt overwinteringsgebied voor amfibieën zoals bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander. Beschermde soorten vissen, amfibieën en reptielen zijn niet bekend uit de omgeving of worden niet verwacht binnen het plangebied.

Het water wordt niet gedempt bij de uitvoer van de werkzaamheden. Wel dient bij de uitvoer de Zorgplicht te worden gevolgd indien de werkzaamheden verlangen dat er geschikt overwinteringshabitat wordt verwijderd.

4.6 Overige beschermde soorten

Er is geen beschermde flora op de locatie aangetroffen. De onderzoekslocatie biedt niet de juiste waardplanten om geschikt te zijn voor beschermde vlinders en libellen. De onderzoekslocatie voldoet tevens niet aan de eisen die veel overige beschermde soorten aan hun leefgebied stellen. Daardoor wordt de aanwezigheid van overige beschermde soorten uitgesloten.

4.7 Specifieke zorgplicht

Er zijn meerdere soorten van verschillende soortgroepen uit de rode lijst bekend uit de omgeving van het plangebied. Het gaat om zoogdieren, vogels, dagvlinders, overige insecten, planten, korstmossen en schimmels. Een deel van de soorten is tevens beschermd onder de Omgevingswet en daar is al rekening mee gehouden in de toetsing in deze rapportage.

Van de soorten die niet onder de Omgevingswet vallen, kan niet van iedere soort worden uitgesloten dat deze soort voorkomt op het erf of de gebouwen binnen het plangebied. De geplande werkzaamheden (sloop en nieuwbouw) hebben waarschijnlijk niet tot effect dat bestaande populaties nog verder achteruit gaan. Daarom worden effecten op de specifieke zorgplicht niet verwacht.

5. Conclusie en advies

Pomosa B.V. heeft via Waterman Architectuur Projecten aan Ecobureau Merula opdracht verleend om een QuickScan Omgevingswet te doen naar vijf voormalige stallen op eigen erf in verband met beoogde sloop en nieuwbouw. Er is gecontroleerd op de aanwezigheid van en potentie voor beschermde flora en fauna. Hieronder volgen de conclusie en aanbevelingen.

5.1 Conclusie

Het plangebied ligt niet in een Natura 2000-gebied en valt niet binnen het NNN. Door de geplande verbouwingswerkzaamheden gaat geen oppervlakte aan Natura 2000-gebied of NNN gebied verloren. Ook externe werking is uitgesloten. Door de kleinschaligheid van de verbouwingswerkzaamheden wordt er geen significante toename aan uitstoot van stikstof verwacht op het dichtstbijzijnde stikstofgevoelige Natura-2000 gebied. Daarbij grenst het ook niet aan ganzenfoerageergebied, weidevogelleefgebied of akkervogelleefgebied. Er worden geen bomen gekapt, waardoor het onderdeel houtopstanden niet van toepassing is.

De aanwezigheid van nestgelegenheid voor boerenwaluw en een mogelijk jaarrond beschermde nestplaats van een boombewonende vogel binnen de te slopen objecten kunnen niet worden uitgesloten. Daarnaast kunnen in het broedseizoen andere algemene soorten tot broeden komen binnen het plangebied.

Aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen worden uitgesloten in de te slopen objecten. De aanwezigheid van essentieel foerageergebied binnen het plangebied kan aanwezig zijn. Buiten de te slopen objecten maar wel binnen de erfgrans wordt de aanwezigheid van beschermde kleine marters en steenmarter niet uitgesloten.

Er worden geen beschermde soorten vissen, amfibieën en reptielen verwacht. Er is geen beschermde flora op de locatie aangetroffen. De onderzoekslocatie biedt niet de juiste waardplanten om geschikt te zijn voor beschermde vlinders. Er worden geen beschermde libellen op de onderzoekslocatie verwacht. De onderzoekslocatie voldoet tevens niet aan de eisen die veel overige beschermde soorten aan hun leefgebied stellen. Daardoor wordt de aanwezigheid van overige beschermde soorten uitgesloten.

Er wordt niet verwacht dat de sloop en nieuwbouw tot effect heeft dat bestaande populaties van de rode lijst soorten (anders dan onder de Omgevingswet beschermd) nog verder achteruit gaan. Daarom worden effecten op de specifieke zorgplicht niet verwacht.

5.2 Advies en planning

De opdrachtgever is voornemens om drie schuren/stallen te slopen. Met de bevindingen uit deze QuickScan wordt geadviseerd om nader onderzoek te doen om vast te stellen in hoeverre er beschermde nestplaatsen van boerenwaluw en een boombewonende soort aanwezig zijn binnen het plangebied. Geadviseerd wordt om het benodigd nader onderzoek uit te voeren conform de eisen die hieraan worden gesteld in de telrichtlijnen van de betreffende soorten door Sovon.

Nader onderzoek naar nestplaatsen gierwaluw, huismus, aanwezigheid vleermuisverblijfplaatsen, vleermuisfoerageergebied en aanwezigheid marters hoeft in eerste instantie **niet** te worden uitgevoerd, mits

de werkzaamheden object B ontzien en in de huidige staat laten en er geen bomenkap of verwijdering ondergroei van de groenzone rondom het erf plaatsvindt.

Daarnaast dient er te worden voldaan aan de volgende voorwaarden:

- Werkzaamheden dienen altijd **buiten het broedseizoen** te worden uitgevoerd, het opzettelijk vernielen van nesten en verstoren van vogels is namelijk verboden. Het broedseizoen loopt bij benadering vanaf maart tot half augustus. Data kunnen per jaar verschillen, afhankelijk van temperatuur en winterse neerslag. Indien werkzaamheden wel in het broedseizoen gepland worden, dient voorafgaand aan de werkzaamheden een broedvogelscan door een aantoonbaar deskundig persoon te worden uitgevoerd. Indien broedvogels worden aangetroffen, dient hier omheen te worden gewerkt, waarna werkzaamheden opgepakt kunnen worden zodra de vogel klaar is met broeden.
- Geadviseerd wordt om na afloop van de werkzaamheden het **uilenbord van de grote schuur (object B) te openen en er een kerkuilkast in te plaatsen**, ter vervanging van de rustplaats die verloren gaat bij de sloop van object A.
- Er mag in de periode van 1 april tot en met 30 november **geen extra nachtelijke verlichting gebruikt worden welke het erf of de objecten, in het bijzonder object B, extra verlicht**.
- Geadviseerd wordt om **geen grote groenstructuren te verwijderen** in verband met aanwezigheid geschikt foerageergebied vleermuizen en verblijfplaatsen marters.
- Men dient zich te houden aan de **zorgplicht**. Dit houdt in dat negatieve effecten op **alle** aanwezige flora en fauna zoveel als mogelijk dient te worden beperkt. Dit kan bijvoorbeeld worden bereikt door van de ene naar de andere kant te werken, zodat dieren de gelegenheid krijgen te vluchten.

Een overzicht van de benodigde onderzoeksronden en bijbehorende voorlopige planning is te vinden in tabel 2. Uitvoer van onderzoek is maatwerk en rondes en inspanning kan altijd worden aangepast, onder andere in overleg met bevoegd gezag en de uitvoerend ecooloog.

Tabel 2: Onderzoeksronden en grove planning Lageweg 2, Den Ham.

Type bezoeker	Periode	Aantal rondes	Personen
Boerenwaluw	10 mei tot en met 30 juni	2	1
Jaarrond beschermd boomnest	Februari-april	4	1

Samengevat:

Soortgroep	Advies	Indien niet mogelijk	Planning
Boerenwaluw	Nader onderzoek naar actueel aantal in gebruik zijnde nesten	-	Telrichtlijnen Sovon.
Boomnest	Nader onderzoek naar eigenaar nest.	-	Telrichtlijnen Sovon.
Broedvogels algemeen	Buiten broedseizoen werken.	Broedvogelscan door een deskundig persoon laten uitvoeren.	Minimaal één week voorafgaand aan de werkzaamheden.
Alle soorten	Zorgplicht	-	-

Dit advies is drie jaar geldig.

Bijlage I; Gebruikte literatuur

Er is gebruik gemaakt van de volgende bronnen:

- BAG viewer, <https://bagviewer.kadaster.nl/lvbag/bag-viewer/?zoomlevel=1>
- Bij12, Kennisdocument Gierzwaluw (Versie 2.0, juli 2023)
- Bij12, Kennisdocument Huismus (Versie 2.1, februari 2023)
- Bij12, Kennisdocument Kerkuil (Versie 1.0, juli 2017)
- NatuurInclusief, Kennisloket natuurwetgeving, Lijst beschermde soorten OW, februari 2024, <https://www.natuurinclusief.nl/kennisloket/>
- NDFF, Verspreidingsatlas Amfibieën, <https://www.verspreidingsatlas.nl/amfibieen>
- NDFF, Verspreidingsatlas Reptielen, <https://www.verspreidingsatlas.nl/reptielen>
- NDFF, Verspreidingsatlas Zoogdieren, <https://www.verspreidingsatlas.nl/zoogdieren>
- Netwerk Groene Bureaus. Vleermuisprotocol, 2021
- Sovon, Soortpagina Boerenzwaluw, <https://stats.sovon.nl/stats/soort/9920>
- Sovon, Soortpagina Boomvalk, <https://stats.sovon.nl/stats/soort/3100>
- Sovon, Soortpagina Buizerd, <https://stats.sovon.nl/stats/soort/2870>
- Sovon, Soortpagina Ransuil, <https://stats.sovon.nl/stats/soort/7670>
- Sovon, Soortpagina Sperwer, <https://stats.sovon.nl/stats/soort/2690>

Kaartmateriaal:

- ArcGIS Online, <http://www.arcgis.com/home>
- Provincie Groningen, overzicht kaarten Geoportaal, <https://geoportaal.provinciegroningen.nl/portal/home/gallery.html>
- Natura2000, <https://www.natura2000.nl>

Als er geen bronvermelding bij een foto vermeld staat, is deze gemaakt door de auteur.

Bijlage II; Jaarrond beschermde nesten (vogels) en vrijgestelde soorten Groningen

Jaarrond beschermde vogelnesten (vogelsoorten die jaarlijks terugkeren naar dezelfde broedlocatie of vogelsoorten die zelf nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen).

De provincie Groningen hanteert het beleid dat essentiële nesten functioneel niet weggenomen mogen worden. Als een vogel jaarlijks terugkeert naar hetzelfde nest, moet deze in staat blijven om zijn eerder verlaten nest weer te kunnen betrekken. Indien ecologisch wordt gemotiveerd dat een vogel in de directe omgeving geen andere nestgelegenheden heeft, wordt het nest beschouwd als essentieel en daarmee jaarrond beschermd. De provincie Groningen hanteert geen lijst van vogels met een jaarrond beschermd nest, maar erkent de lijsten van andere bevoegde gezagen als hulpmiddel om de essentie van een nest aan te kunnen tonen.

Vrijgestelde soorten Provincie Groningen

Zoogdieren

Aardmuis
Bosmuis*
Dwergmuis
Dwergspitsmuis
Egel
Gewone bosspitsmuis
Huisspitsmuis*
Konijn
Ondergrondse woelmuis
Ree
Rosse woelmuis
Tweekleurige bosspitsmuis
Veldmuis*
Vos
Wezel
Woelrat

Amfibieën

Bruine kikker
Gewone pad
Kleine watersalamander
Meerkikker
Bastaardkikker

* Voor deze soorten geldt daarnaast algemene vrijstelling in/op gebouwen en bijbehorende erven Wnb 3.10 3e lid.

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens definitief geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	2, 5